

כח התפילה להפוך את המציאות

הפרשיות שלנו מדברות איך בונים את עם ישראל. יש שני דברים: תפילה, וחסד. תפילה מצאנו אצל יצחק ורבקה, וכן אצל לאה, ואח"כ אצל רחל (עיי'ן רמב"ן להלן ל, א) חסד - מצאנו אצל רבקה אמנו, ואצל רחל אמנו שויתרה ללאה.

וכעת נראה קצת בעניינים האלו. ונתחיל עם תפילה: אחד החסרונות שלנו זה שאנחנו לא יודעים בכלל מה זה עולם של תפילה.

הרב וולבה תמיד היה אומר, באים לבחור ושואלים אותו, עשית שטייגען היום בלימוד? ... והוא עונה כן. ובמידות? כן. במוסר? גם כן. ובתפילה, עשית שטייגען? ... והוא תמה, בתפילה? ...! מה שייך שטייגען בתפילה? ...

בטח ששייך! אם אתה לא מבין, סימן שאתה לא מבין מה זו 'תפילה'. הגמ' ביומא (כט, א) מביאה אמר רבי בנימין בר יפת אמר ר' אלעזר, למה נמשלה תפילתן של צדיקים כאילת, לומר לך מה אילה זו כל זמן שמגדלת קרניה מפצילות, [ופרש"י שבכל שנה ושנה נוסף בה פיצול אחד], אף צדיקים כל זמן שמרבים בתפילה תפלתן נשמעת.

וביארנו בזה מגדולי האחרונים שהרי באילת הקרנים לא נשארים אותו דבר, אלא כל הזמן מתוסף בה פיצול, כך התפילה צריכה להעשות ב'שטייגען', אני מכיר את הבורא עולם מזוית זו ושוב מזוית אחרת ומתקרב אליו יותר, והתפילה בהתאם.

ידוע שהחזון אי"ש כותב בקובץ אגרות, 'התפילה היא מטה עוז ביד האדם, וכמו שאמרו תז"ל ויעתר יצחק לה', נמשלה תפילתן של צדיקים לעתר. מה עתר מהפך תבואה ממקום למקום, כך תפילה מהפכת מידת רוגז למידת רחמים. תפילה יש לה כח - להפוך.

בתרגום יונתן בן עוזיאל (בתחילת תולדות) על הפסוק ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו (כה, כא) "והפך יצחק בצלותיה דעתיה דקדושא בריך הוא ממה דגזר על אנתתיה, ארום עקרא הות גביה עשרין ותרתין שנין, ואתהפיך בגיניה דעתה דקב"ה ממה דגזר עלה דאף הוא הוה עקר, ואתרוח, ואתעברת רבקה אנתתיה".

יצחק הפך כביכול את המחשבה של הקדוש ברוך הוא. הקב"ה עשה אותו עקר, ואת אשתו עקרה, ועיי' התפילה הוא הפך את המציאות, ושניהם יכלו ללדת. זהו כח של תפילה.

כמה בחורים שאלו אותי, למה בכלל צריך להתפלל ולשנות גזירות הרי כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד! כל מה שה' עושה, הכל לטובה!!! אז למה להתפלל, שיהיה לי לא טוב?! ... הרי אנו מאמינים שאפילו דבר שנראה לנו רע - הוא הכי טוב בעבורנו!

אבל זה דבר מאד פשוט, וכבר הקדמונים מסבירים את זה: לאדם חולה ל"ע טוב שיעשו לו ניתוח, אך לאדם בריא - ניתוח זה דבר מזיק. זה סתירה? ... לא. גם בתפילה, התפילה מרוממת אותך ואתה נהיה בן אדם אחר!! ולבן אדם אחר זה באמת לא טוב... לרשע טוב לקבל יסורים, אבל לצדיק - זה לא טוב יסורים, כשזה בא לכפר...

התפילה - אומרים הקדמונים - עושה אותך לבן אדם אחר, ובבן אדם הזה, הטובה שלו משתנית!

תפילה זה טבע!

והנה ידועים דברי המהרש"א בקידושין (דף כט, ב) על הסיפור בגמ' עם רב אחא בר יעקב, שבא ללמוד תורה אצל אב"י, ושמע אב"י שיש מזיק בבית מדרשו (של אב"י), [ובית המדרש - רחוק מן היישוב הוה], ואפילו כשהיו נכנסים שנים יחד ביום - היו ניזוקים. צוה אב"י, שאף אחד לא יארח את רב אחא, ועל כרחו הוא ילון בבית המדרש, ומתוך חסידותו יעשה לו נס ויהרוג את המזיק. ובאמת רב אחא נכנס לבניהמ"ד, ונדמה לו המזיק כמו תנין שהיו לו שבע גולגולות (!) ורב אחא התפלל, וכל כריעה שהוא כרע - נפל ראש אחד מן המזיק, עד שעבר ובטל מן העולם.

למחרת - אמר להם רב אחא, אם לא היה מתרחש נס - סכנתם אותי!!!

שואל המהרש"א: איך אב"י דחה אותו למקום סכנה על הספק שמא יתרחש נס? וגם אם יתרחש נס, יהיו מנכין לו מזכויותיו! ומתוך המהרש"א, (זה מפורסם) שאב"י סמך על חסידותו, ושמתוך תפילתו לא יהיה ניזוק, ויהרוג את המזיק, ואין זה מקרי נס! **תפילה זה לא נס, תפילה זה טבע!!!**

ושמעתי ממרן רה"י זיע"א: בזמן רבי חיים מואלוז'ין זצ"ל, היה את רבי חיים ז'ליקובער. והוא היה מפורסם בתור 'עמוד התפילה'. והיה מעשה, שפעם היה חולה מסוכן בשבת, והלכו לשאול את רבי חיים מואלוז'ין מה לעשות, והורה הגר"ח מואלוז'ין, שיעבירו את שמו לתפילה אצל רבי חיים, ואפילו שהוצרכו בשביל כך לעבור על איסור דרבנן, התיר ר' חיים מואלוז'ין לעשות את זה עיי' גוי, בשביל שר"ח ז'ליקובר יתפלל עליו....!

ולמה? ... כי זה טבע! תפילה זה לא נס, תפילה זה טבע! ואדם שידוע בכח התפילה שלו כמוהו התירו לו [כמובן, שאין להקיש לכאן].

וכעת נדע: **החזון אי"ש אמר, שהוא השקיע בתפילה לא פחות ממה שהוא השקיע בלימוד.** אני לבד שמעתי מהראש ישיבה, סיפורים איך היתה נראית התפילה של החזון אי"ש.

רואים את ספרי החזון אי"ש עם השגות כ"כ גבוהות ועמוקות, זה מושגים שאנשים לא תופסים מאיפה זה מגיע... צריך לדעת שזה עמל התורה, יחד עם תפילה! זה לא הולך אחד בלי השני.

כמדומה שכתוב ב'מחשבת מוסר', שמרן הרב שך אמר, אם יפסיקו לבא לתפילה בישיבה - אני הראשון לסגור את הישיבה!

תפילה הולכת ביחד עם תורה, ותורה הולכת ביחד עם תפילה, זה אחד משלים את השני, כך כותב החזון אי"ש!

עם תפילה אפשר להשיג הכל!!!

בחז"ל כתוב, כרום ז'לות לבני אדם, אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולז'ין בהם, וזה תפילה.

מה אנחנו מבינים? שזה עניינים גבוהים ורחוקים מהשגתינו, ולכן אנחנו מלזלים. אבל זה כל כך רחוק... הפשט הוא הרבה יותר פשוט: לו יצויר שיש בחור שרוצה להינשא, והוא צריך כסף בשביל דירה, וממול הישיבה שלו יהיה גביר שאוהב את הישיבה, וכל חתן שמגיע - הוא מעניק לו מאה אלף דולר. וכשספרו זאת לבחור ההוא, שיש לו אפשרות לקבל סכום עתק מהגביר - הוא צחק על זה ולא האמין. אם אח"כ מתברר לו שזה האמת - הוא אוכל את הלב... הוא לא יודע את נפשו מרוב צער, איזה סכל הייתי...

אלו דברים העומדים ברומו של עולם!!! אתה יכול לבקש מה שאתה רוצה!!! אתה נמצא ברומו של עולם עיי' התפילה!! אם היית מרגיש שאתה ברומו של עולם - היית מרגיש שאתה יכול לסובב עולמות! אתה נמצא שמה... עם תפילה אתה פשוט מתעלה! ומלמעלה - הרבה דברים אתה יכול לסדר... אבל בני אדם מזולז'ין בהן. אם היינו יודעים כמה אנחנו יכולים להשיג עם תפילה - התפילה שלנו היתה נראית אחרת... הרבה אנשים שבאו לקבל עצה וברכה ממרן רה"י, ומרן שר התורה, הם היו אומרים להם - להתפלל! והרבה אנשים יצאו מאוכזבים... הם היו בטוחים שיבטיחו להם... אבל האמת היא, שאמרו לכם את העצה הכי טובה בעולם!!! כמה סיפורים יש - בלי סוף - למה שאפשר להגיע עם תפילה.

סיפר לי השבוע יהודי תלמיד חכם, מגדולי הת"ח בשכונת רמת אלחנן. הוא סבל תקופה מ'מגרנות'. (רש"י בשבת ז, א, אומר על זה, לצלחתא - כאב חצי הראש...) זה יסורים איומים! זה לא כאב ראש רגיל... יש לזה כדורים, אבל כדורים בשביל מיגרנה - ממוטטים את הבן אדם לכל היום... והוא כמעט ולא יכול לתפקד כ"ד שעות.

באתי למרן רה"י זיע"א, ושאלתי אותו מה חיוב ההשתדלות שלי?... מצד אחד - אם אקח כדורים, יחלוף הכאב ראש, אבל עשרים וארבע שעות אני לא יכול לתפקד, ומצד שני - אם לא אקח כדורים, אני אוכל לתפקד אמנם, אבל זה כאבים איומים שלא שייך כמעט לסבול את

זה... ומאז נדיר שזה יחלוף לבד... אמר לו הרה"י, תקח כדור אקמול, ולאחמ"כ תישן חצי שעה, וזה חיוב ההשתדלות שלך. כשהוא פנה לצאת, הרב שטיינמן ליטף לו את היד, ואמר לו, כתוב בפסוק "קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת" - - - הקב"ה קרוב אליך! רק תקרא לו באמת ותראה איך שהכל משתנה! תנצל את זה...!

נתאר לעצמנו דוגמא, אם היה לי קרוב שהיה בעל יכולת, ואני צריך אותו. אז ברור שאני לא אתעצל לגשת אליו, וכ"ש אם הוא מזמין אותי ורוצה לעזור לי, וודאי שאני ימהר לנצל הזדמנות שכזו. ה' קרוב שלך!!! כמשי"כ "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו, כה' אלוקינו בכל קראנו אליו". לכל אשר יקראוהו באמת - תקרא לו באמת...!

אמר לי אותו אברך ת"ח: תאמין או לא תאמין, בפעם הראשונה שהגיע לי שוב התקפה של כאבים - לקחתי אקמול, ישנתי חצי שעה, והתפללתי טוב מקירות הלב, ומאז ועד היום - כבר עשרות שנים - לא חזר אלי הכאב אפילו פעם אחת!

ידוע מה שכותב הספר חסידים (סי' קלא) שעל כל בקשה רוחנית הקב"ה אומר "הרחב פיך ואמלאהו". וזו הבטחה. רק לא הבטיחו שזה יהיה מיד, אבל הרחב פיך ואמלאהו!

ידוע, וי"א שזה מהזוהר, שבמזמור "תהילה לדוד", שסודר לפי אותיות א', ב', בכל פסוק יש ו' החיבור כמו ארוממך אלוקי המלך ואברכה שמך. בכל יום אברךך ואהללה שמך לעולם ועד. גדול ה', ולגדולתו. אבל באות ק', אין ואו החיבור. קרוב ה' לכל קוראיו, למי? איזה קוראיו?... לכל אשר יקראוהו באמת! זה לא שני דברים נפרדים, אלא זה המשך.

בשעתו, כשהתחילה העיר בני ברק להתיישב, החזון אי"ש המליץ לכל מי שהיה כסף ברשותו, לקנות קרקעות בבני ברק. והיו כאלה שאמרו בזלזול, מה החזון איש מבין במסחר... בני ברק בעבר היתה ישוב שממה שלא היה נראה שייצא ממנו משהו... [היו פה את התמונות של אז בניגות דוד... וזה לא היה נראה שכדאי להשקיע]. אבל החזון אי"ש אמר שזה משתלם. אלו ששמעו לחזון איש - נהיו מליונרים!... ואלו שלא שמעו - - - אוכלים את עצמם... אני לבד הכרתי כמה שלא שמעו לחזו"א, והם לא ידעו את נפשם מרוב צער... והיו עוד כמה סיפורים.

פה זה לא החזון אי"ש... הקדוש ברוך הוא אומר לך, חז"ל אומרים לך, אתה יכול להשיג את הכל!!! עם תפילה באמת - אתה יכול להשיג הכל! והקב"ה מזמין אותך ומבטיח... ואמלאהו... אם זה רק באמת לטובתך.

הרחב פיך - ואמלאהו!

היה בחור בישיבת באר יעקב, ששאל את רבו הגרמ"ש שפירא זצ"ל שיתן לו קצת ציור לקבל טעם וגישמאק בתפילה. אמר לו ר' משה שמואל: איך קוראים לך?... נניח משה. כעת אל תשמע אותי, תצייר ברעיונך שהקב"ה מדבר אליך: מוישה'ה...! אני רוצה לעזור לך, אבל יש לי בקשה אחת. שתבקש ממני!!! והרחב פיך, כמה שאתה רוצה תבקש, אין מגבלות, ואמלאהו!!! נו... אתה לא מתרגש מכוזה דבר?... סיים הגרמ"ש בהתרגשות.

תארו לכם שיבא יהודי למנהל המוסדות, ויגיד לו ר' יעקב! אתה יכול לבא מתי שאתה רוצה ולקבל כמה שאתה רוצה, ציק פתוח... בא אלי! קשה להאמין שיהי' מישוהו כזה, אבל לו יהי' - הוא ירקוד ברחובות...! והנה כל יהודי קיבל את הציק הפתוח הזה... הרחב פיך ואמלאהו! אבל תבא ותדבר איתי באמת...! וכ"א מבין שאי אפשר לבא ברגע האחרון "ולהריץ" את התפילה, ולהגיד התפללתי... זה לא נקרא באמת.

אין תפילה ששבה ריקם!!!

וכעת נראה כמה דברים מעניינים:

על הפסוק "ותצחק שרה בקרבה לאמר" - כותב הספורנו: שחשבה שהיה דבר המלאך ברכת נביא בלבד, כענין אלישע, לא נבואה ושליחות הקל יתברך. וחשבה שלא יושג זה בזקנים בברכת שום נביא, כי אמנם להשיב הבהרות אחר הזקנה הרי הוא **כתחית המתיים**, שלא תהיה זולתי במצות הקל פרטית (שהקב"ה ירצה), או **בתפילה משגת חן מאתו**...

תפילה יכולה להחיות מתיים! הבאנו פעם מהשיטה מקובצת בסוף כתובות (קד, א) - אמרו כל האומר מת רבי - ידקר בחרב. ולמה?...! אומר השיטה, כי תפילה יכולה להחיות מתיים, אבל לא מבקשים על זה להדיא. אבל כל זמן שעוד לא יודעים שהאדם נפטר - ומתפללים עליו, בכח התפילה להחיות אותו! אבל אם יודעים אז כבר אי"א לבקש.

כח של תפילה הוא להחיות מתיים!

אף הרמב"ן בפרשה (ל, א) מסביר, כאשר אמרה רחל אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, ויחר אף יעקב ברחל, מסביר מה היתה טענתו, ומסיים: "והנה הצדקת בראותה שלא תוכל להסמך על תפלת יעקב, שבה להתפלל על עצמה אל שומע צעקה, והו' וישמע אליה אלוקים" (ל, כב). כאשר ראתה שיעקב לא רוצה, היא התפללה בעצמה, ובזה היא נענתה!

היסוד הראשון שלמדנו מכאן, שתפילה צריכה להיות אמיתית, ולא רק בכדי לצאת ידי חובה.

הסטייפלער (חיי עולם ח"א פרק כ"ח) כותב, **שצריך ללמוד לא להתייאש, הוא מביא מהמדרש שמואל (פ"ד) שכותב יש תפילה שנענית אחר מאה שנים! ויש תפילות הנענות אחרי שישים שנה! שלשים שנה, וישם גם תפילות שנענות מיד, ויש אחרי ג' ימים... אבל אין תפילה שהולכת לאיבוד!**

סיפר לי הג"ר טוביה יעקבזון, שהוא נסע פעם לכותל המערבי, ולפני כן הוא בקש ברכה מהסטייפלער, (שהוא סבא של אשתו), והסטייפלער אמר לו תתפלל גם עלי. והוא חייד, שאל הסטייפלער, מה מצחיק?... אמר לו, המלאכים בשמים ילעגו לי, נראה לך שסבא שלך צריך את התפילות שלך?...! והסטייפלער הביא לו את המדרש הזה, אין תפילה של יהודי שהולכת לאיבוד! תפילה לא שבה ריקם! אמנם לא כל תפילה נענית מיד, אבל כל יהודי שמתפלל, על כל אחד, התפילה נשמעת!

למלאות את נאד הדמעות, להאריך בתפילה

הגר"ח ברמון אמר, כתוב על לאה: בא וראה כמה קשה של דמעה. תפילה מתוך דמעות, שהיא בטלה את הגזירה. והיו עיניה רכות מבכיה, שהיו אומרים, כך היו התנאים; הגדולה לגדול והקטנה לקטן. והיתה בוכה ואומרת יהי רצון שלא אפול בגורלו של רשע. והיא בטלה את הגזירה, ונישאה קודם לאחותה, וחיה עמו, וקבלה שבטים כנגד כולן, ולבסוף גם נקברה עמו. עם מה?... עם תפילה ודמעות.

אומר הגר"ח ברמון: כמה שנים צריכים להוריד דמעות עד כדי כך שהפנים ישתנו... אין מי שלא בוכה, אבל לשנות את הפנים מיפת תאר עד ועיני לאה רכות - זו עבודה של שנים ע"ג שנים.

אבל זה לא משום שכל השבע שנים לא קבלו את תפילתה ורק ביום האחרון החליטו לקבל. זו שטות לחשוב ככה... אלא יש נוד שצריך להתמלא בדמעות. תמלאי את נוד הדמעות, וכאשר הנוד מתמלא עד למעלה - את זוכה ומקבלת מה שבקשת. כעת את נהנית... אבל כל דמעה מהרגע הראשון - הועילה! אין דמעה שהלכה לאיבוד... רק יש דברים שצריכים יותר תפילות ויותר דמעות.

כמה תפילות התפלל יצחק אבינו בשביל להיפקד?... כתוב "ויעתר יצחק", אומר המגלה עמוקות שהוא התפלל כמנין ואתחנן. (תקט"ו תפילות!) פעם אמר מאן דהוא למרן ראש הישיבה זיע"א, כבר התפללתי ולא נענית... אמר לו הרה"י שכתוב בנביא (מלכים ב' - ד, א ונקרא בהפטרות וירא) ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה. וכתב הרד"ק, כמנין צעקה" (265) כבר התפללת כמנין צעקה?... לא להתייאש, אין תפילה שהולכת לאיבוד, רק צריך למלאות יותר את המכסה של נוד הדמעות.

יש חידוש גדול של הסטייפלער: הגמרא אומרת בברכות (לב, ב) כל המאריך בתפילתו - אין תפילתו שבה ריקם. ויש כאלו שקשה להם להאריך כ"כ הרבה בתפילה... אומר הסטייפלער בחיי עולם (ח"א פכ"ח) **ונראה דהוא הדין תפילה קצרה מאד רק מבקש על זה זמן רב בכל יום - שהוא בכלל המאריך בתפילה.**

וזה לא כ"כ קשה... יש תפילה קצרה שהחזון איש תיקן לאמא על בנה, שה' יפתח את לב בני בתורה, וגם כל אחד יכול להתפלל על עצמו, שה' יפתח את לבו בתורה, בטהרת הלב, בתשובה. וכל מה שהוא חפץ. ולאט לאט הלב נשפך נכח פני ה', ואז התפילה נענית. וזה כ"כ חבל שלא מנצלים, זה כ"כ קרוב אלינו... כי קרוב אליך הדבר מאד - - - בפיך! רק תדבר. וכלשון חז"ל - הוצא הדבר מפיך!

התפילה מקשרת לקב"ה

הגר"ש וואזנר בעל שבה"ה הביא בשם החזו"א, שהרבה פעמים זה לא שהתפילה עזרה, ואז הבן אדם נענה, אלא הקב"ה ידע שטוב לבן אדם להתקרב אליו. ואיך מתקרבים?... עיי' יסורים. דלולא היסורים, וישמן ישורון ויבעט, אבל בצר לך ומצאוך כל הרעות האלה, ושבת עד ה' אלוקיך. אז ה' נותן לנו יסורים כדי שנתפלל אליו ונתקרב אליו, וממילא המטרה הושגה, ואז הצרה כבר מיותרת לא צריך את זה... ולכן ה' לוקח.

דבר מעניין מאד כותב רבינו בחיי: כתוב "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא, ויעתר לו ה'". והי' צריך להקדים את ה-כי עקרה - שזו סיבת התפילה אלא שהקב"ה סובב שרבקה תהא עקרה, בשביל שיצחק יעתר בתפילה. וזהו מש"כ כי עקרה היא - ויעתר לו ה', וזה מה שאומרים חז"ל, לפיכך היו אמותינו עקרות מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים.

ובמכתב מאלהו (ח"ד עמוד 63) מסביר את זה, שתפילה זה לא סתם 'קובץ הבקשות', [זה לא סתם היכי תמצוי להיות כמו שנורר, אם הוא יתן לי - טוב, ואם הוא לא יתן לי אז סתם חבל על הזמן...] מטרת התפילה היא לא בשביל שהקב"ה יענה לך, כל המטרה של תפילת שמונה עשרה זה בשביל להתקרב לקב"ה!!! בין אם יענו לך ובין אם לא. רק בכדי להתקרב,

אז מבקשים על כל דבר ודבר בשביל שתהיה תלות מוחלטת בו יתברך, כי כמה שאתה צריך יותר - אתה מתקרב יותר.

אומר הרב דסלר: **אם נתבונן, הרי על מי מדובר פה?... על האבות הקדושים! וכי בלי שהם יהיו עקרים הם לא היו קרובים!?!... בודאי שהם היו קרובים תמיד. אבל בשביל עוד טיפה של התקרבות לה, שווה עשרות שנים של עקרות! עשרות שנים של יסורים בשביל עוד קרבה לקב"ה!**

ובעומק הפשט, בשביל להוליד שבטים ולהקים את כלל ישראל, צריך בשביל זה זיכוד אחר זיכוד. קירבה אחר קירבה. כי כך כלל ישראל בנוי אחרת. **בתפילה, האדם מתפלל, מתקרב לקב"ה, וכל החיים שלו משתנים! זה עולם אחר...**

הצרה באה לטובתך

מסופר על אחד האדמו"רים, שביום הפורים הוא היה מברך הרבה הרבה אנשים, והיו שם מופתים גדולים, הרבה גבירים האמינו בזה והיו באים ונותנים פדיונות גדולים מאד בשביל לקבל ברכה. והיו אנשים אחרים שהיו באים לקבל נדבות מהאדמו"ר, וחלק את כל הכסף שקבל. ההמתנה בתור היתה ארוכה מאד, אבל זה היה משתלם.

דבר נוסף שהאדמו"ר הקפיד שם, שלא יהיו פרוטקציות בתור. אין הבדל בין גביר לקבצן. שאף אחד לא ייצא עם הרגשה לא טובה בפורים - כולם שווים.

שנה אחת - באמצע התור, הרבי רואה ששם הכסף... כל מה שהוא קיבל - הוא חילק, ולא נשאר מאומה. ועומד לפניו להגיע עני בן טובים, ואין לו כסף לתת לו. אז הוא קרא לגבאי הנאמן, ואמר לו - לך תקרא לגביר פלוני שנמצא שבע שורות רחוק יותר. הוא משאיר מעטפה יפה... ואכן הגבאי קרא לו, הגביר השאיר מעטפה יפה, וקיבל ברכה. ואח"כ המשיך התור, והרבי המשיך לחלק כסף. כשיצא אותו עני בן טובים שקיבל, הוא התלונן, כל העולם שקרן... אמרו שאצל האדמו"ר בפורים אין פרוטקציות, והנה עכשיו הוא הכניס גביר שהיה שבע מקומות אחרי... מה נאמר על אותו עני?... שוטה שבעולם! את הכל סובבו בשבילך... בלי זה היתה מקבל ברכה לבד בלי כסף!...

הרבה פעמים הקדוש ברוך הוא מביא צרות, בשבילך!!!

ונתבונן לרגע ברחל ולאח. הרי לאה נבנתה מזה שאמרו הגדולה לגדול והקטנה לקטן. הצרה הזו הולידה את הדמעות שבזכותם כל כלל ישראל נבנה! מחצית מן השבטים, והיא קבלה גם כהונה, לוייה, מלכות, בכורה, תורה, וזבולון שהוא מחזיק תורה... הכל! אם תשאל היום את רחל, ההיית מוכנה להתחלף עם לאה?... היא תגיד לך בודאי! מה השאלה... אמנם לאה בכתה הרבה שנים, אבל בסוף היא קבלה!

הרבה פעמים נותנים לך את הצרות בשבילך ולטובתך! אותו דבר היה אצל חנה ופנינה. ויש גם ווארט נפלא, שלכן רבי עקיבא שחזר אחרי שנים עשרה שנה ושמע שאשתו מסכימה לו עוד שנים עשרה שנה, הוא חזר מיד לבית המדרש, ולא נכנס לומר שלום. למה?... כי הוא פחד שהוא יפסיד את הדמעות של רחל אשתו. אם היא תראה שבעלה חוזר עם שנים עשרה אלף תלמידים, על בעל כזה תלמיד חכם - קשה לבכות... כל זמן שהיא זוכרת אותו בתור רועה צאן 'עם הארץ' - אז היא מצליחה לבכות. והדמעות הללו הצמיחו אותו!...

אדרבה ואדרבה, הקב"ה נותן לך את הצרה בשביל להעלות אותך!!!

אמר לי הגר"י עמית (ר"י קרית מלאכי) שהיה בחור שבא אליו ואמר לו אני למדתי כ"כ טוב, והייתי הלמדן הכי טוב בשיעור, נהייתי מהלימוד. אבל פתאום בא לפה בחור פלוני ולקח לי את כל המעמד... מי צריך אותו כלל, כולם באים לדבר בלימוד רק אליו ובגללו אני יורד בלימוד. אמר לו הרב עמית, ומה נראה לך, שבמקרה' הוא הגיע?...! הקב"ה נתן בלבו לבא דוקא לישיבה הזו, ולשבת לידך באותו השיעור. וזה בשבילך...!!! **תתפלל, תבקש, תתאמץ, ואף תראה שתהיה יותר גדול ממנו.** זה דבר כ"כ פשוט.

כעת נראה את דברי המדרש המועזע... כתוב במדרש (ב"ר סג, ו) "ותאמר אם כן למה זה אנכי". ר' יצחק אמר: מלמד שהיתה אמנו רבקה מחזרת על פתחיהן של נשים ואומרת להן הגיע לכם הצער הזה בימיכם? אם כך הוא צערן של בנים והלואי לא עברתי. ורב הונא אמר, אם כך אני עתידה להעמיד י"ב שבטים - הלואי לא עברתי מנין ז"ה. ומסיים המדרש: תני בשם ר' נחמיה, ראויה היתה רבקה שיעמדו ממנה י"ב שבטים! ולמה היא לא זכתה, בגלל שהיא לא קבלה את היסורים באהבה. היא יכלה להיות האמא של כל השנים עשר שבטים, כל כלל ישראל - שלך! אך היא הפסידה. זה חומר גדול למחשבה.

אמא של החזון אי"ש, הרופאים אסרו לה להיכנס להריון. הם אמרו שאם היא תלד זו סכנת חיים בשבילה. והיא לא ויתרה! היא אמרה לא אכפת לי כל מה שאני אעבור! והיא זכתה בגדול!...

נתאר לעצמנו איך היה נראה הדור בלי החזון אי"ש (בנה) וכלי הסטייפלער (חתנה) ומרן שה"ת ר' חיים קניבסקי, ור' ניסים קרליץ, ורבי חיים גרינמאן, וכל הגדולים מסביב זצ"ל...

אם רבקה היתה מקבלת זאת באהבה, היו לה י"ב שבטים. זה נורא למתבונן.

לא מפסידים מויתור

וכעת נעבור קצת לדבר על כח הויתור של רחל.

מרן רה"י זיע"א היה מרבה לדבר בשבח רחל אמנו, עם הויתור שויתרה לאחותה.

היה פה פעם בחור, אבא שלו היה ראש ישיבה, והיו להם כמה בנות מבוגרות, הם בקשו ממני לבא אתם למרן רה"י זיע"א לקבל ברכה ועצה. אמר להם הרה"י - יש סגולה שכתובה בתורה, ויתור! וזה מה שהיה הרה"י עצמו, כל חייו היו ויתור, ועל כל דבר שהיו מספרים לו הוא אמר - תוותר.

פעם אחת הייתי אצלו עם ראש ישיבה גדול ומפורסם, והיה שם סיפור קשה, ופסק הראש ישיבה - תוותר! וראיתי שזה עת רצון אצל הרה"י, (שהוא רצה לעודד את הרב השואל) אמרתי לו, כל החיים הראש ישיבה מדבר על ויתור, מה הרה"י הרויח מכל הויתורים שלו?...

אמר לי הראש ישיבה, שלשה דברים: **דבר ראשון**, שזכיתי להישאר בחיים, היחיד מכל המשפחה שלי שנכחדה בשואה, ובי"ה זכיתי למשפחה גדולה וטובה. **דבר שני**, הקמתי את ארחות תורה, וזמן קצר לאחמ"כ היא הפכה להיות ישיבה גדולה וחשובה. **דבר שלישי**, הקב"ה שמר עלי מאז שקבלתי את ההנהגה - שאני לא אטעה! צריך לזה שמירה מיוחדת.

לפני חודש הייתי בטבריה, ובא אלי יהודי (שאיני מכיר). ושאל בכאב: למה מדברים על הויתור של רחל רק כשהיא מסרה את הסימנים בשביל שאחותה לא תתבייש?... הרי יש ויתור הרבה יותר גדול! כתוב ברמב"ן שיעקב נשא שתי נשים כי בחוץ לארץ מותר. אם כן היה ברור שכשהם יבואו לארץ ישראל אשה אחת צריכה למות, כי שם אסור שנים, ומי צריכה למות?... האשה שנישאה אחרונה, היא זו שעברה על אסור שתי נשים. א"כ רחל הסכימה **למות** בשביל שללאה יהיה טוב, העיקר לעשות את מה שה' רוצה, כזו מסירות נפש. איך אף אחד לא מדבר על זה?... [כעת ראיתי בספרו החדש של הרב גואל אלקריף שמדבר על הענין הזה].

הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ זצ"ל אמר פעם, אני לא מפחד מהמוות, הרי כל מה שאני חי זה בשביל לעשות את רצון ה', ואם זה רצון ה', אז את זה אני עושה ברצון. לגביי - אין הבדל. מושגים...

רחל, כשהיא הבינה שרצון ה' לוותר, אז היא מוותרת! היא בכלל לא בסיפור... ובחז"ל ריש איכה כתוב שגם אחרי שראתה שזוכה לכל השבטים שקבלה - לא קנאה בה. ולמה היא זכתה?... שעם ישראל קרוי על שם בנה, "נוהג כצאן יוסף". והוא גם הציל והחיה את כל כלל ישראל, ובלעדיו הרעב היה מכלה את כולם.

זה כח של ויתור. (וע"ע בהקדמה לשערי ישר).

הראה לי הגאון ר' מיכאל אדלשטיין (חתנו של הגר"ח ברמן) את המהרש"א בסנהדרין (מב, ב) שמסביר, מה זה "שישים ושמחים לעשות רצון קונם". כשהקב"ה אמר ללבנה לכו ומעטי את עצמך, אמרה הלבנה בשמחה, אם זהו רצונך - אני שמחה למעט את עצמי!!! והיא זכתה שעם ישראל מונים ללבנה [ורק הגוים לחמה], וכל מועדי ישראל על פיה, ועמ"י נמשל לכוכבים. וכל מה שכתוב בגמ' (חולין ס, ב) שהלבנה לא התפייסה והקב"ה פייס אותה עוד ועוד, זה הכל כדי שלכלל ישראל יהיה יותר, וכמו שבי' המהרש"א שם.

ה' הוא בעל הבית

ונסיים בדבר קטן: חז"ל מפורסם (בילקו"ש וירא, כא, לג) אומרים שאברהם אבינו הכניס אורחים, ולבסוף אמר להם תברכו. "ויקרא שם בשם ה' קל עולם", אל תקרא ויקרא, אלא ויקריא, מלמד שהקריא אברהם אבינו שמו של הקב"ה לכל עובר ושב. לאחר שאכלו ושתי עמדו לברכו. אמר להם וכי משלי אכלתם!! והלא ממי שללו כל העולם כולו אכלתם! הודו וברכו ושבחו למי שאמר והיה העולם".

הם אמרו אנחנו לא רוצים לברך, אמר להם א"כ תשלמו לי! והגיש להם חשבון גדול מאד מאד... הרי זה במדבר, מלון חמש כוכבים במדבר שממה, המחיר בהתאם... ואז הם אמרו, עדיף כבר לברך...

נשאלת השאלה, איך אפשר לקרוא לזה ברכה, זה "כפיייה דתית"!!!

ורבי חיים שמואלביץ הסביר, אברהם אמר להם, אתם צריכים לשלם לבעל הבית! אף אחד לא נותן לאכול בחינם... כעת תחליטו מי הבעל הבית, אם זה אני, אז צריכים לשלם לי מלוא התשלום. אלא מה, הקב"ה בעל הבית, הוא מסתפק בברכה לבד... ואז הם הודו שהאלוקים בעל הבית.

מאה חמישים אלף שקל! ואבא שלי ביקש ששירידו לו את הסכום הזה מהחשבון, שחלילה הוא לא יכשל בספק איסור ריבית. והיום הוא עושה מסיבה למשפחה על הנס שהקב"ה עשה לו, שבדיוק יום קודם הוא הגיע לרב, והרב האיר את עיניו שזה מח' הפוסקים אם זה ריבית, והוא הספיק להודיע על כך לחברה המפצה, וכך הוא ניצל מספק איסור ריבית!...

סיים ראש הישיבה, כשיש כאלו הורים, כבר אין שאלות איך יצאו כאלה ילדים... כשיודעים להעריך את המצוות, ולדקדק במצוות, לא מפסידים!...

את מה אתה מעריך?

אדם נמדד לפי מה שהוא יודע להעריך. את מה שהוא מעריך יותר - הוא משיג יותר.

בחשוקי חמד להגריי זילברשטיין, על מסי' נדרים, הוא מביא שאלה: היה ראש ישיבה שהיה צריך לקבל מגיד שיעור, והוצעו לפניו שני מגידי שיעורים, אחד גאון גדול, והשני - פחות גאון, אבל הוא אוהב תורה גדול, וכל מסירת השיעור נעשית מתוך התלהבות, גישמאק, ומתיקות. את מי לקחת?... ופסק הרב זילברשטיין, לקחת את השני. למה? **בשביל שבחור ידע להעריך מה זה קושיה, מה זו סברא, מה זה אהבת תורה, זה שווה יותר!**

רואים כמה חשוב שיעריכו את מתיקות התורה, אדם נמדד במה שהוא מעריך.

כי מכבדי - אַכְבַּד

והנה כמו שאם יודעים להעריך - מקבלים. ובדבר קטן אפשר לזכות כל כך הרבה, מאידך, אם לא שמים לב, אפשר בדבר קטן גם להפסיד... ב"ה - היה חיזוק גדול בכבוד הספרים, הבחורים התארגנו עם זה, וראוי לשבת. דא עקא, שפעמים רבות נמצאים דפים קדושים המפוזרים בחצר, שנעשה כנראה מחוסר שימת לב, ובחור בא לספר לי שהוא אוסף את הישמות' האלו. אך זה נורא ואיום! זה נקרא להפסיד עולם ומלואו!...

סיפר לי ת"ח א' על אחד מראשי הישיבות במוסדות ארחות תורה, אדם נכבד, משכמו ומעלה. הוא מספר לי, אני למדתי אתו בישיבה, הוא לא היה כזה גאון. הוא היה אמנם מתמיד גדול, ובעל מידות, אבל לא מה שהוא היום. ואני אספר לך, למה לדעתי הוא זכה... זה דבר שאף א' לא ידע. הוא למד בפוניבז' הקטנה, וכיון שזה בחורים צעירים, הם לא כ"כ מתבוננים, והרבה פעמים נפלו כל מיני דפים קטנים של סיכומים, או הערות קצרות וכדו' על הרצפה, ואח"כ המנקה הערל אוסף את הכל במטאטא לפח האשפה, רח"ל.

אותו ראש ישיבה הנ"ל, לקח את זה על אחריותו. ובאופן קבוע כשכולם הלכו לאכול הוא היה הולך להיכל בית המדרש ומוציא את כל הדפים הקדושים שנוזקו, ושנפלו מחוסר שימת לב. ואף אחד לא ידע מזה!... רק כשהוא עבר לישיבה גדולה והוא חיפש ממלא מקום, אז הוא פנה אלי, ולכן אני יודע מזה... כך סיפר לי אותו ת"ח. ותראה לאן הוא הגיע היום... חכמה מפוארה בכלי מפואר.

כבוד הספרים, כבוד שמות הקודש... כבוד התורה... לחשוב רגע ולהתבונן, כי מכבדי אכבד וליד זה - ובוזי יקלו! אין לך בוזי גדול מזה, וחבל. בואו נצטרף לחלק הראשון של כי מכבדי - אכבד!

אבל עדיין זה קשה... עדיין זה להכריח אותם לברך... אז במג"א בפירושו "זית רענן" על הילקוט מסביר, הם התחילו להתבונן, הרי למה אברהם מוותר?... הרי הוא נראה אדם חכם... יש לו בית מלון **ובאמת** מגיע לו כסף! והוא מוכן לוותר על הון תועפות שמגיע לו מן הדין, בשביל שאנחנו נברך?!... למה?... אברהם לרוב חכמתו הוא לא המאבד מה שנותנים לו. **חייב להיות שברכה זה דבר גדול מאד, והקב"ה גדול מאד, ולכן זה כדאי לו, כי הברכה שווה יותר מהכסף!** וממילא הם חפשו להכיר את האלוקים, ולברכו.

ברכת השבת, והדקדוק במצוות

היה סיפור עם הרב ר' שלמה זלמן זוננפלד, [אביו של הג"ר יעקב מאיר זוננפלד], הוא היה יהודי ירא"ש והיה לו חבר קבלן, ובנה קניון גדול, והקניון הזה עמד להיפתח בשבת!!! ה' ירחם.

צלצל אליו ר' שלמה זלמן זוננפלד, ושאל אותו הייתכן?!... אמר לו בעל הקניון, תראה, גם אני מסורתי, אבל מה אפשר לעשות, זה הרווחים הכי גדולים... שאל אותו רש"ז, כמה תפסיד אם זה לא יהיה פתוח בשבת?... ואמר לו את הסכום. היה זה סכום עתק. אמר לו רש"ז, אני ביום ראשון בא אליך ונותן לך את כל הכסף! יש לי רכוש, מגרשים, הכל אני נותן לך, ואתה יודע שמילה שלי זו מילה!... ובלבד שהקניון יהיה סגור בשבת. ובעל הקניון הסכים בשמחה.

ביום ראשון הגיע הרב זוננפלד אל בעל הקניון לתת לו את מלוא הסכום. אמר בעל הקניון - אני לא רוצה לקחת! למה?! תמה הרב זוננפלד. אמר לו בעל הקניון, באמצע השבת התחלתי לחשוב לעצמי, הרי אני מכיר את שלמה זלמן זוננפלד, הוא סוחר, אוהו סוחר... הוא מבין הכי טוב במסחר... מה קרה לו, הוא השתגע לוותר על סכום עתק?!... מה הטירוף הזה?!... אלא, - הסקתי - כנראה ששמירת שבת שווה יותר, והברכה של השבת גורמת להרויח יותר. אז למה שהוא רויח, אני רוצה להרויח את זה!... והוא לא לקח אפילו פרוטה. אברהם הביא את בני העולם להבנה, אם אני מוכן למסור כל כך הרבה, סימן שזה שווה!

סיפר לי ראש ישיבה (קטנה), שיש לו בישיבה שני אחים שזכו וגמרו ש"ס! כיום שניהם לומדים בפוניבז'. הם היו מתמידים עצומים. יש להם אבא יקר שלומד בישיבת מיר. שמחה מיוחדת לישיבה שיש בה כאלו בחורים... הם לא מחסירים אף סדר, אף תפילה, ואף שיעור. מספר לי אחד המגידי שיעור, יום אחד הבן הקטן ניגש אלי (הגדול כבר עלה לפוניבז') ואומר לו, היום אחרי הצהריים אני לא אוכל לבא לשיעור אחר הצהריים. מה קרה? שאל המג"ש בפליאה... אמר הבחור: יש לנו מסיבה משפחתית בבית. מישוה התארוס! - שאל המגיד שיעור - לא, אמר הבחור, זה מסיבה פרטית של המשפחה. למה?...

אמר הבחור, המשפחה שלנו גרה בדירה קטנה, והוצרכנו להרחיב, ואמא שלי היתה אמורה לקבל כסף פיצויים בסכום גדול מאד, שיאפשר לנו את ההרחבה, ועל סמך זה בנינו. יום לפני שאמא שלי היתה אמורה לקבל את הכסף, אבא שלי הלך לרב שלו והוא אמר לו, שלגבי הכסף של התכנית חסכון שהיה לאשתך, יש מחלוקת הפוסקים אם יש בזה איסור ריבית או לא.

אבא שלי הזדעזע... הוא התקשר במהירות לחברה שהיתה אמורה לשלם וביקש שיעבירו לו את הכסף ללא הריבית! סכום הריבית היה

לעי"נ

מרת **ברכה מירל הרבסט** ע"ה
בת הר"ר **מרדכי אברהם צובנר** זצ"ל
נלב"ע ג' כסליו תשפ"ב
תנצב"ה

נא ללמוד ולהתפלל
לרפואת האשה הצדקנית
מרת **יונה בת מרים**
בתוך שאר חולי ישראל

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן שיעור דף היומי ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 1000729 כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיגו לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025 כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של כ5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com